

Hol vannak a katonák...

Emlékezés 1943. január 12-re

Lapunk hasábjain újra és újra megemlékezünk e szomorú évfordulóról! Kérdezhetné az olvasó: Hát szükség van erre?

Igen. Szükség van! Szükséges megemlékeznünk Mohácsra, Aradra, Trianonra, és a Doni csatára is! Nemzetünk dicsőséges harcai mellett, nem feledhetjük történelmi tragédiánkat sem! És nem feledheti a felnövekvő ifjúság! – *„Hol annyiszor apáink vére folyt...”*

Az akkori kormány a második magyar hadsereget – elit katonáinkat – küldte a keleti frontra, hogy kikényszerítsék a Szovjetunió elleni győzelmet. Kétszázezer fiatal volt a tét. Hiányos felszerelésben, elavult fegyverekkel kellett volna győzniük „Bottal a modern tűzfegyverek ellen”. Beavatkozott a harcba a milliányi szovjet katona félelmetes szövetségese a 30-40 fokos hideg. Több mint 100 kilométeres vonalat kellett volna megtartaniuk.

Mint a sodródó ár zúdult ránk az orosz „gőzhenger”, tankok, katyusák, gépfegyverek s a katonák számlálhatatlan sokasága, és a bombák tömkelegét szórták a RATÁK véget nem érő hulláma. A párnapos szörnyűség rengeteg halottat, sok-sok foglyot és kevés szerencsés megmenekültöt eredményezett.

Mohácsnál húszezer magyar katona esett áldozatul, ott a Don-kanyarban 120-150 ezer a becsült áldozatok száma.

Az utolsó emberig, az utolsó töltényig! – szólt a hadparancs.

Szörnyűség kimondani: talán a halottak voltak szerencsésebbek, mert nem kellett nyomorékon végigélni hátra lévő életüket, nem kellett a hadifogság rémségeit elviselni, nem kellett az éhhalál, a tífuszjárványok rettenetes sorsára jutni.

És mi várt azokra, akik valahogy megmaradtak? Megalázó fogadtatás az új magyar hatalom részéről. Nemeskürty István „Rekviem a második magyar hadseregért” c. könyvében megemlékezik az endrődi származású Hegedűs Istvánról, a fehérzoknis főhadnagyról. Akinek családja engedélyért folyamadt, hogy hazahozhassák hősi halott gyermeküket, a vezetők ilyen véleményt adtak a gyászolóknak: *„Bár az utolsó bitang fasiszta pusztult volna el benne!” Hősi halottaink az új hatalom nyelvén „hazaáruló bitangok” voltak.*

Most, a II. Világháborús emlékművön nevük érc betűkkel kirakva olvasható. A több mint négyszáz halottunk emlékét őrizze a hála, tisztelet és kegyelet.

Nekünk, az idősebbeknek, a mai is élőknek mennyi kedves testvérünk, apánk, barátunk, volt iskolatársunk lett áldozattá.

Emlékezzünk, ne feledjük őket!

Tudom, más népek is átéltek szörnyű katasztrófákat, a németek, az oroszok, s mellettük annyi más nép milliói hullottak el, szedte áldozatait a Holokauszt! Hogy melyik volt a legszörnyűbb? Eldönti majd a történelem.